

Udnyt Erhvervsakademiernes potentiale i udviklingen af de teknisk-merkantile videregående uddannelser

*Et oplæg udarbejdet af:
Dansk Industri, LO, Dansk Byggeri, HTS, Tekniq, Dansk Textil & Beklædning,
Erhvervsskolernes Bestyrelsesforening og danske erhvervsskoler*

Januar 2008

Mente Folketinget og regeringen det alvorligt, da man under globaliseringsdebatten ville skabe uddannelser i verdensklasse og skabe en plads til dansk erhvervsliv i den globaliserede verden ved hjælp af viden og højtuddannet arbejdskraft?

To lovforslag, der er udsprunget af dette ønske, er i øjeblikket under behandling i Folketinget. Det drejer sig om:

- Lov om erhvervsakademier, L 47
- Lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser, L 25

Men de to lovforslag er ikke en håndsrækning til dansk erhvervsliv. De vil ikke styrke det privatrettede videregående uddannelsesområde. Hverken på institutionssiden eller på uddannelsessiden.

Lovforslagene er udformet uden hensyntagen til forholdene og behovene inden for det tekniske og merkantile uddannelsesområde. Deres overordnede mål er tilsyneladende at styrke de pædagogisk-sundhedsfaglige professionshøjskoler og skaffe dem en så stor volumen som mulig af studerende og uddannelser. Det skal ske ved at sikre professionshøjskolerne adgang til uddannelser inden for det tekniske og merkantile område og fremme fusioner mellem erhvervsakademier og professionshøjskoler.

Det er selvfølgelig helt legitimt, hvis det er det politiske ønske i denne sag. Men så bør det anstændigvis meldes klart ud og ikke udlægges som initiativ, der skaber stærkere institutioner, stærkere faglige miljøer og uddannelser i verdensklasse, som kan styrke Danmarks konkurrenceevne i en globaliseret verden.

Et stort skridt væk fra globaliseringsstrategien

Bliver de to lovforslag vedtaget i deres nuværende form, har Folketinget og regeringen taget et stort skridt væk fra globaliseringsstrategien, fordi:

- Lovgivningen og den politiske aftale bag afspejler i vid udstrækning forholdene og behovene på det offentlige arbejdsmarked og tager ikke hensyn til det private arbejdsmarked og erhvervslivets fremtidige behov for medarbejdere med tekniske og merkantile videregående uddannelser.
- Fokus i lovforslagene ligger på at skabe en institutionel og strukturel sammenhæng på tværs af dybt forskellige uddannelser på det videregående niveau. En sammenhæng, der ikke er specielt efterspurgt af erhvervslivet, og hvis påståede positive effekt på kvaliteten af uddannelserne ikke på nogen måde er dokumenteret.
- Forbindelsen mellem de grundlæggende erhvervsuddannelser og det videregående niveau bliver svækket. Uddannelsesmæssigt og institutionelt adskilles de to uddannelsesniveauer på trods af, at omkring en tredjedel af en ungdomsårgang i dag tager en erhvervsuddannelse efter folkeskolen, og der er et klart politisk ønske om at rekruttere flere fra denne gruppe til de videregående uddannelser.
- Erhvervslivet afskæres fra direkte indflydelse på uddannelserne og institutionerne. Dialogen mellem institutionen og aftagerne af de færdiguddannede kommer ikke til at foregå i bestyrelsen, men i rådgivende udvalg, hvor erhvervslivet er i klart mindretal.

Man er med andre ord i gang med at underlægge det arbejdsmarked, der er udpeget til det kommende store vækstområde for anvendelse af videregående uddannelser, en række begrænsninger og strukturer, der ikke passer til områdets ønsker og behov.

Modarbejdelse af målet om flere med videregående uddannelse

Det vil modarbejde regeringens målsætning om, at 50 procent af en ungdomsårgang i 2015 skal kunne finde arbejde med en videregående uddannelse, og det vil svække dansk erhvervslivs udvikling og muligheder i en globaliseret verden, fordi virksomhederne vil have sværere ved at få medarbejdere med de nødvendige kompetencer.

Vi foreslår: En reform på områdets vilkår

En reform af erhvervsakademierne og de privatrettede videregående uddannelser bør have sit udgangspunkt i sektoren selv, det arbejdsmarked, de færdiguddannede skal finde beskæftigelse på, og ikke mindst de erfaringer institutioner og erhvervsliv allerede har gjort på området. Der er ikke brug for eksperimenter, men en fornuftig og gradvis udvikling baseret på hidtidige erfaringer.

En reform på områdets vilkår bør sigte efter:

- Styrket overgang fra erhvervsuddannelser til videregående uddannelser. Medarbejdere med kombinationen af praktisk erfaring og teoretisk indsigt er efterspurgt i erhvervslivet, og i betragtning af, at omkring en tredjedel af en ungdomsårgang i dag tager en faglig uddannelse, er der her en stor og velkvalificeret gruppe at rekruttere fra.
- Fleksibilitet i institutionsstrukturen. En ren regional institutionsstruktur er ikke den optimale for alle brancheområder. Der er brug for at tænke i såvel regionale, delvist landsdækkende og landsdækkende institutioner, afhængigt af behov og volumen på de forskellige uddannelsesområder.
- Flere modeller for erhvervsakademier. Fra det bredt dækkende, der samler flere uddannelser fra det tekniske og merkantile område, til det brancherettede, der samler elementer fra flere uddannelsesretninger i uddannelser målrettet en eller enkelte brancher.
- Tæt kontakt mellem uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv. Ikke gennem rådgivende organer, som lovforslagene lægger op til, men gennem direkte ledelsesindflydelse, projektsamarbejde og samspil omkring de enkelte uddannelser.
- En fleksibel uddannelsesstruktur, hvor længde, omfang og indhold af den enkelte uddannelse kan tilpasses efter det aktuelle behov og i et samspil med aftagerne.

Giv erhvervsakademierne en ligeværdig mulighed.....

De fremsatte lovforslag har udpeget år 2015 som det tidspunkt, hvor strukturen for erhvervsakademiuddannelserne, professionsbacheloruddannelserne og for ingeniørhøjskolerne skal lægges endeligt fast.

Vi foreslår, at de mellemliggende år bliver brugt konstruktivt til at lade erhvervsakademierne og professionshøjskolerne udvikle sig på hver deres grundlag.

- Professionshøjskolerne skal i denne periode kunne koncentrere sig om den store opgave, det vil være at samle de mange institutioner, der skal indgå i de enkelte professionshøjskoler samt gennemføre de nødvendige tilpasninger af organisation, struktur og uddannelsesudbud.
- Erhvervsakademierne får tilsvarende muligheden for vise deres relevans og levedygtighed i forhold til udviklingen af en teknisk-merkantil videregående uddannelsessektor. På baggrund af de erfaringer, der er indsamlet under den nuværende struktur.

Begge institutionsområder skal fortsat løfte opgaver som rådgivning, vidensspredning, bredt samarbejde med erhvervslivet, udvikling af nye uddannelser, m.v. i perioden inden for hvert deres område.

Begge institutionstyper skal stå frit i forhold til at indlede samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner og andre samarbejdspartnere, men fortsat også have muligheden for at indgå samarbejde og evt. fusionere i perioden. Men på et frit og ligeværdigt grundlag.

Erhvervsakademiernes rammer og grundlag i perioden frem til 2015 skal være:

- Erhvervsakademierne fastholder deres udgangspunkt i erhvervsskolerne og får muligheden for selvstændigt at udbyde uddannelser på professionsbachelorniveau.
- De nuværende akademier samles i større, bæredygtige enheder med mulighed for oprettelse af nye strukturer, herunder såvel bredt dækkende akademier som branchekademier.
- Forbindelsen mellem erhvervsuddannelserne og de videregående tekniske og merkantile uddannelser skal styrkes. Øget anerkendelse af erhvervsuddannedes kompetencer skal gøre det nemmere for elever på erhvervsuddannelserne at fortsætte på det videregående niveau.
- Akkrediteringen, og ikke institutionsstrukturen, skal være udgangspunkt for udbud af uddannelser i de kommende år. Akkrediteringen er sikkerheden for, at de forskellige uddannelser og institutioner lever op til kvalitetskravene og er i forvejen anvendt som sådan i de lovforslag, der er fremsat.
- Erhvervslivets indflydelse skal øges. Det skal ske ved at sikre virksomhederne pladser og reel indflydelse i akademiernes bestyrelser og ved etablering af en generel tættere kontakt mellem aftagere og uddannelsesinstitutioner - for eksempel gennem aftagerpaneler og projektsamarbejder på de enkelte uddannelser. Samarbejdsformer, der allerede praktiseres på flere erhvervsskoler og erhvervsakademier, og som med fordel kan udbygges og videreudvikles.

.....Men også en ligeværdig økonomisk mulighed

En sådan ligeværdig udvikling kræver dog, at erhvervsakademier og professionshøjskoler sikres lige vilkår, økonomisk og i forhold til arbejdsbetingelser. Dette er ikke tilfældet i dag.

- Professionshøjskolerne har 310 millioner kroner til opbygning af området, erhvervsakademierne har 15 millioner kroner.
- Professionshøjskolerne står frit, når det gælder udbud af akademiuddannelser, mens erhvervsakademierne skal have en partnerskabsaftale med en professionshøjskole for at udbyde professionsbacheloruddannelser.
- Erhvervsakademiernes opgave skal defineres som videregående uddannelser på linje med professionshøjskolernes formål - i dag er det alene beskrevet som erhvervsakademiuddannelser og VU.
- Hvis professionshøjskolerne skal have en plads i erhvervsakademiets bestyrelse uden betingelse om partnerskabsaftale, bør erhvervsakademierne tilsvarende have en plads i professionshøjskolens bestyrelse uden krav om partnerskabsaftale.

En realistisk og operationel flerfaglighed

Et væsentligt argument for de kommende professionshøjskoler har været udviklingen af et flerfagligt miljø. En nytænkning, hvor det offentligt og privatrettede uddannelsesområde gensidigt skal befrugte hinanden og barsle med nye og banebrydende uddannelser.

**Flerfaglighed
som en løbende
udvikling**

Flerfaglighed er imidlertid ikke noget nyt inden for det tekniske og merkantile område. Men til forskel for de kommende professionshøjskoler er den teknisk-merkantile flerfaglighed udsprunget af de aktuelle behov for medarbejdere med bestemte kvalifikationer. Flerfaglighed inden for det tekniske-merkantile område er en løbende udviklingsproces. En proces, der kræver indsigt i - og forståelse af - de forskellige uddannelser og brancher og en evne til at se de kommende kvalifikationsbehov hos forskellige faggrupper.

Flerfagligheden fremmes ikke gennem bestemte institutionsstrukturer og -størrelser, men gennem et levende, bredt og alsidigt uddannelsesmiljø, der er i stand til at samarbejde på kryds og tværs indbyrdes og i høj grad også med det erhvervsliv, der skal aftage de færdiguddannede.

Men netop lanceringen af flerfaglighedsbegrebet som noget nyt, visionært og epokegørende illustrerer tydeligt, at hele processen omkring lovgivningen om professionshøjskoler, erhvervsakademier og erhvervsakademiuddannelser ikke bygger på indsigt i den viden og de erfaringer, der allerede findes i den teknisk-merkantile sektor.

Tilbage bliver det ubesvarede spørgsmål om hvilket grundlag, denne lovgivning så egentlig bygger på.